

کارشناس «آتیه‌نو» به پرسش‌های شرکای اجتماعی پاسخ می‌دهد

برقراری مستمری بازماندگان به صورت غیر حضوری

گزارش

سازمان تأمین اجتماعی به عنوان بزرگ‌ترین سازمان بیمه‌گر کشور با جامعه عظیمی از مخاطبان در ارتباط است که غالباً با قواعد و قوانین این سازمان بزرگ آشنایی کافی ندارند. «آتیه‌نو» تلاش

- میزان معافیت جانبازان از پرداخت حق بیمه
- دریافت مستمری ماهانه فرزندان متوفی توسط پدر بزرگ

- شرایط بهرمندی از بیمه اختیاری با ۱۰ سال سابقه
- بیمه بیکاری برای کارکنان افتخاری شورای حل اختلاف

احمد فاضلی

کارشناس-بازمن تأمین اجتماعی

دارد با بهره‌گیری از تجربیات کارشناسان، شرکای اجتماعی را با ظرایف قانونی این حوزه آشنا کند. موضوعاتی که در این شماره به بررسی آنها می‌پردازیم عبارت‌اند از:

با ۵۰ سال سن جمعاً ۲۷ سال و شش ماه سابقه بیمه پردازی اجباری دارم و اخیراً با خرید دو سال خدمت سربازی سابقه‌ام به ۲۹ سال و ۶ ماه رسیده است. چون در طول خدمت سربازی مدت ۶ ماه نیز در جبهه حضور داشتم آیا می‌توانم با خرید خدمت حضور در جبهه و با تکمیل سابقه به ۳۰ سال، با ۵۰ سال سن و ۳۰ سال سابقه بازنشسته شوم؟

خیر، چون شش ماه حضور شما در جبهه در طول خدمت سربازی بوده و دو سال کامل خدمت سربازی را خریداری و به سابقه پرداخت حق بیمه خود اضافه کرده‌اید، نمی‌توانید خدمت حضور در جبهه را مجدداً خریداری کنید. البته اگر سایر بیمه‌شدگان بدون احتساب خدمت سربازی مدتی نیز در جبهه حضور داشته باشند، در صورت تمایل می‌توانند مثل خرید خدمت سربازی، با خرید خدمت حضور در جبهه به سابقه پرداخت حق بیمه خود اضافه کنند.

قبلاً به اتفاق شوهر و یک فرزندم ساکن یکی از شهرهای استان خراسان جنوبی بودیم و شوهرم جمعاً ۱۸ سال سابقه بیمه پردازی در شعبه تأمین اجتماعی آن شهر دارد. مدت دو ماه است به یکی از شهرستان‌های استان البرز نقل مکان کرده‌ایم و در این مدت شوهرم بیمه پرداز نبود و یک ماه پیش فوت کرده است. آیا برای برقراری مستمری بازماندگان برای خودم و فرزندم لازم است به آخرین شعبه دریافت‌کننده حق بیمه در شهر مربوطه استان خراسان جنوبی مراجعه کنم؟

خیر، سازمان تأمین اجتماعی برای رعایت حال بازماندگان و جلوگیری از مشکلات مربوط به تردد آن‌ها از محل سکونت به آخرین محل اشتغال و پرداخت حق بیمه متوفی، اعلام کرده که بازماندگان می‌توانند با تحویل مدارک مربوطه، درخواست برقراری مستمری را به نزدیک‌ترین شعبه محل سکونت خود ارائه کنند. شعبه تأمین اجتماعی مربوطه بعد از اخذ مدارک مربوطه و ارسال آن‌ها به شعبه ذی‌ربط، موضوع برقراری مستمری بازماندگان را پیگیری می‌کند.

عضو هیأت مدیره شرکت پیمانکاری ساختمانی هستم. شرکت تفاهم‌نامه‌ای مبنی بر ساخت یک ساختمان اداری برای بخش خصوصی برقرار کرده و قرار است در ۱۰ روز آینده قرارداد مربوطه بین پیمانکار و واگذارنده کار امضا و عملیات پروژه شروع شود. چون شرکت مقرر کرده من به عنوان سرپرست پروژه در این عملیات همکاری داشته باشم، آیا می‌توانم اسسم خودم را نیز همراه با لیست پرسنل شاغل در قرارداد درج کرده و به عنوان بیمه‌شده حق بیمه من نیز به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت شود؟

بله، در قراردادهای پیمانکاری، اگر یک نفر از مدیران و یا اعضای هیأت مدیره شرکت حقوقی به عنوان مسئول و یا سرپرست پروژه در عملیات قرارداد شاغل باشد و دستمزد دریافت کند، با تأیید واگذارنده کار، دریافت صورت مزد و حقوق و پرداخت حق بیمه او بلامانع است.

بعد از فوت پدرم، من و مادرم در ردیف مستمری‌بگیران بازماندگان قرار داشتیم. بعداً به علت ازدواج از ردیف خارج شدم و تنها مستمری‌بگیر مادرم بود که او نیز مدتی است فوت کرده و با فوت او کسی در ردیف مستمری‌بگیران قرار ندارد. سؤال این است چون اخیراً از شوهرم طلاق گرفته‌ام آیا می‌توانم مجدداً

از مستمری پدرم بهره‌مند شوم؟

فرزند اناث متوفی با ارائه تعهدنامه به صورت حضوری و یا غیر حضوری مبنی بر نداشتن شغل و شوهر در ردیف مستمری‌بگیران قرار می‌گیرد و در صورت زائل شدن یکی از دو شرط مذکور، فرزندان از ردیف مستمری‌بگیران خارج می‌شود. اما در صورت احراز مجدد یکی از شرایط فوق، می‌تواند از تاریخ استحقاق و بر اساس مدارک و مستندات ارائه شده از تعهدات سازمان تأمین اجتماعی از جمله مستمری بازماندگان استفاده کند.

در تاریخ ۱۴۰۲/۵/۱۰ به علت تعدیل نیرو از کارگاه اخراج شده‌ام و در مهلت قانونی ۳۰ روزه با تنظیم دادخواست در اداره کار درخواست برقراری مقرری بیمه بیکاری کرده‌ام. اخیراً متوجه شده‌ام کارفرما به جای ۲۱ روز مرادماه در ماه مذکور برای من یک ماه کامل حق بیمه پرداخت کرده است. آیا در مدتی که من در کارگاه اشتغال نداشتم و کارفرما حق بیمه روزهای غیر کارکردی من را پرداخت کرده، نمی‌توانم از مقرری بیمه بیکاری استفاده کنم؟

در سنوات گذشته اگر تاریخ اخراج با تاریخ آخرین پرداخت حق بیمه هم‌زمان نبود و فاصله داشت، بیمه‌شده نمی‌توانست از بیمه بیکاری استفاده کند، اما بر اساس بخشنامه ترحیمی و تجمیعی جدید مقرری بیمه بیکاری که بعداً صادر شده، در این خصوص اعلام شده که اگر کارفرما بعد از اخراج بیمه‌شده از کارگاه بیش از کارکرد واقعی بیمه‌شده و به صورت یک ماه کامل در همان ماه وقوع بیکاری (مثل شما) حق بیمه پرداخت کند، شعبه تأمین اجتماعی به استناد رأی صادره توسط مراجع حل اختلاف اداره کار و در صورت فاقد رأی بودن، طبق تاریخ بیکاری اعلام شده توسط اداره کار و یا به استناد قرارداد کار و یا تسویه حساب و کارت حضور غیاب بیمه‌شده همراه با نامه کارفرما، سوابق بیمه‌شده را اصلاح کرده و نسبت به برقراری بیمه بیکاری اقدام و اضافه پرداختی کارفرما را به حساب بستانکاری او منظور می‌کند.

مادرم که مقرری‌بگیر بیمه بیکاری بود ۱۶ ماه از مقرری خود را دریافت کرده و دو ماه مانده به اتمام دریافت مقرری، اخیراً فوت کرده است. قبلاً پدرم به علت از کار افتاده کلی بودن تحت تکفل او قرار گرفته و واجد شرایط دریافت مستمری بازماندگان است. در شماره‌های قبلی اطلاع پیدا کرده‌ام که برای مقرری مستمری بازماندگان متوسط دستمزد ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت در نظر گرفته می‌شود. چون یک سال و شش ماه از ۷۲۰ روز او مربوط به بیمه بیکاری است آیا برای محاسبه متوسط دستمزد، ملاک میزان دریافتی مقرری بیمه بیکاری خواهد بود؟

خیر، در عین اینکه مدت دریافت مقرری بیمه بیکاری جزء سوابق پرداخت حق بیمه است، اما اگر متوفی در دوره ۷۲۰ روز قبل از تاریخ فوت در حال دریافت مقرری بیمه بیکاری باشد، در فرایند برقراری مستمری بازماندگان برای تعیین میانگین دستمزد ۷۲۰ روز، حقوق و مزایای طرف ۷۲۰ روز قبل از شروع مقرری بیمه بیکاری (حقوق و مزایای زمان اشتغال متوفی) محاسبه می‌شود.

۶۲ سال سن دارم. در سنوات گذشته دارای ۱۰ سال سابقه پرداخت حق بیمه بودم، اما در حال حاضر تحت پوشش هیچ بیمه‌ای نیستیم. تصمیم دارم خودم را بیمه اختیاری کنم. در یکی از شماره‌های نشریه اعلام شده متقاضی بیمه اختیاری که سن او بیش از ۵۰ سال است باید معادل سن اضافی، سابقه پرداخت حق بیمه داشته باشد، اما من که در سال‌های قبل به جای ۱۲ سال سابقه مازاد بر ۵۰ سال، فقط ۱۰ سابقه پرداخت حق بیمه دارم از چه طریقی می‌توانم بیمه اختیاری شوم؟

اگر متقاضی بیمه اختیاری حداقل ۱۰ سال سابقه قبلی پرداخت حق بیمه داشته باشد از اعمال شرط سنی (مثل شما) معاف است و می‌تواند با احراز سایر شرایط از بیمه اختیاری استفاده کند.

دخترم ۱۷ سال سن دارد و در منزل با نصب دارقالی، به شغل قالبیابی مشغول است. آیا او می‌تواند با اخذ کارت مهارت فنی از سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای خود را بیمه قالبیابی کند؟

در شماره قبلی نشریه در خصوص دختران کمتر از ۱۸ سال که متقاضی بیمه زنان خانه‌دار هستند اعلام کردیم اگر این قبیل دختران طبق قانون مدنی، گواهی رشد از مراجع قضایی دریافت کنند، با لحاظ سایر شرایط می‌توانند خود را در زمره بیمه زنان خانه‌دار قرار دهند. با توجه به اینکه شرط سن متقاضیان بیمه قالبیابی از ۱۵ تا ۵۰ سال است، اما قالبیافتنی که کمتر از ۱۵ سال سن دارند، اگر مثل متقاضی بیمه زنان خانه‌دار، گواهی رشد برای آن‌ها نیز از سوی مراجع مربوطه صادر شود با لحاظ سایر شرایط می‌توانند از بیمه قالبیابی استفاده کنند.

فرزندم که بیمه پرداز تأمین اجتماعی است، در اثر بروز حادثه ناشی از کار در کارگاه محل اشتغال فوت کرده است. او یک فرزند پنج ساله دارد. چون فکر می‌کنم همسر متوفی از نظر روحی و روانی و اعتیاد به مواد مخدر آمادگی نگهداری از فرزند خودش را نداشته باشد و بالطبع باید این کار را من برعهده بگیرم، آیا امکان دارد سازمان تأمین اجتماعی سهم مستمری ماهانه فرزند متوفی را در وجه من پرداخت کند؟

طبق قانون (حضانت فرزندان صغیر و مهجور به مادران) مصوب سال ۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی و به استناد ماده (۴۳) قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۱۳۹۱، حضانت فرزندان صغیر به عهده مادر است. اما اگر در صلاحیت مادر در خصوص حضانت از نوه شما توسط مراجع قضایی صادر و سرپرستی فرزند متوفی به شما سپرده شود، سازمان تأمین اجتماعی با اخذ تصویر رأی دادگاه مبنی بر در صلاحیت مادر ورأی دادگاه در خصوص سرپرستی شما، حکم پرداخت سهم مستمری ماهانه فرزند صغیر پسران را به نام شما صادر می‌کند.

از کارکنان افتخاری شورای حل اختلاف هستم. مدت دو سال است بیمه‌شده تأمین اجتماعی‌ام و چون قرار است در آینده نزدیک به کار من خاتمه داده شود، آیا بعد از ترک کار می‌توانم از بیمه بیکاری استفاده کنم؟

خیر، چون نرخ حق بیمه کارکنان اصلی شورای حل اختلاف (به عنوان بیمه‌شده اجباری) و همچنین نرخ حق بیمه کارکنان افتخاری (به عنوان بیمه‌شده توافقی) ۲۷ درصد و بدون ۳ درصد حق بیمه بیکاری است، لذا هیچ کدام از این دو گروه بیمه‌شدگان تأمین اجتماعی، مشمول دریافت مقرری بیمه بیکاری نیستند.

مدت دو ماه است یک فرد جانباز در کارگاه تولیدی من شاغل شده و اظهار می‌دارد جانبازان انقلاب اسلامی از پرداخت حق بیمه سهم خود معاف هستند. خواستم در خصوص صحت و سقم این موضوع اطلاع داشته باشم.

طبق بخشنامه‌ای که در سنوات گذشته صادر شده، در صورت اشتغال جانبازان انقلاب اسلامی در کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی، با معرفی بنیاد شهید و امور ایثارگران، مشمول کسر هفت درصد حق بیمه سهم بیمه‌شده نیستند و کارفرما باید برای ذخیره معافیت جانباز از پرداخت حق بیمه سهم بیمه‌شده در سیستم تأمین اجتماعی، تأییدیه بنیاد شهید را به شعبه تأمین اجتماعی ارائه کند تا بعداً بتواند لیست حق بیمه را بدون حق بیمه سهم بیمه‌شده از سیستم دریافت کند.

با ۴۰ درصد جانبازی، دو ماه است در یک کارگاه خدماتی شاغل و بیمه‌شده تأمین اجتماعی هستم. پزشک معالج برای من ۱۰ روز استراحت پزشکی تجویز کرده است. آیا غرامت دستمزد جانبازان انقلاب اسلامی در زمان استراحت پزشکی سرپایی مثل سایر بیمه‌شدگان از روز چهارم پرداخت می‌شود؟

خیر، استراحت پزشکی بیمه‌شده جانباز در هر حالت سرپایی و یا بستری پس از تأیید کمیسیون پزشکی جانبازان از روز اول استراحت پزشکی قابل پرداخت است.

کارفرمای مرغداری هستم و پنج نفر بیمه‌شده تأمین اجتماعی دارم. کارگاه مشمول معافیت ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرماست و غیر از مزایای مشمول کسر حق بیمه، دستمزد روزانه کارگران را بر اساس حداقل دستمزد سال جاری پرداخت می‌کنم. اخیراً در منطقه دیگری مغازه فروش لوازم مرغداری راه‌اندازی کرده‌ام و یک نفر فروشنده دارم. آیا کارگاه جدید نیز مشمول معافیت ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرماست و اینکه دستمزد روزانه فروشنده را می‌توانم با حداقل دستمزد پرداخت کنم؟

خیر، صرفاً کارگاه‌های تولیدی مثل پرورش طیور و ماکیان (مرغداری شما)، همچنین کارگاه‌های صنعتی و یافنی از ۲۰ درصد حق بیمه سهم کارفرما معاف هستند. ضمناً بالغ بر ۳۰۰ مورد از مشاغل مختلف صنوف شخص حقیقی و یا حقوقی از جمله فروش لوازم مرغداری، غیر از دستمزد مزایای ماهانه مشمول کسر حق بیمه، دستمزد روزانه آن‌ها باید از دستمزد مقطوع مربوطه کمتر و یا بیشتر نباشد که در سال ۱۴۰۲ دستمزد مقطوع روزانه فروشنده مغازه فروش لوازم مرغداری در شهرهای کمتر از ۵۰۰ هزار نفر برابر با ۱/۲ حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۱۲۳ هزار و ۳۰۰ ریال و در شهرهای بیشتر از ۵۰۰ هزار نفر برابر با ۱/۳ حداقل دستمزد و معادل ۲ میلیون و ۳۰۰ هزار ریال و ۳۰۰ ریال است و طبق بخشنامه صادره در مردادماه سال ۱۴۰۲ از اول سال جاری کلیه ضرایب دستمزد مقطوع‌ها به میزان پنج درصد افزایش یافته است.